

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
 Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir peti 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Cuvântarea P. S. S. Episcopului N. Ivan la deschiderea celui de al treilea sinod ordinar al Eparhiei Clujului, Vadului și Feleacului

Domnilor deputați,

Intrunindu-ne în al treilea Sinod ordinar al Eparhiei noastre reînviată, cu gândul curat de a lucra pentru consolidarea bisericii noastre strămoșești, în numele celui ce ne-a rescumpărat pe Golgotha prin patimile și jertfa vieții Sale, Vă zic: «Pace vouă», întâmpinându-Vă cu cerească solie «Hristos a înviat!»

Copleșiți de marea și dumnezească minune a învierii Domnului, aș vrea ca ea să pătrundă cu aceeași putere și în inimile Domniilor Voastre, făcându-ne să înțelegem adevărul, căci numai atunci vom fi la culmea chemării noastre de reprezentanță Constituțională a bisericii ortodoxe din acest colț de țară, când în lucrările noastre vom face să se coboare cu toată bogăția lui Duhul luminat al Mântuitorului. Căci adevărata viață bisericească nu este decât aceea, care se călăuzește în toate formele ei de manifestare, de înălțătoare suflare religioasă a Evangheliei lui Isus.

Domnilor Deputați,

Dela începutul păstoririi mele ca Episcop al acestei eparhii istorice, mi-am dat seamă, că dacă restaurarea Sfintei Ctitorii a lui Ștefan cel Mare ne cere tuturor o muncă statornică pentru crearea condițiilor de existență, nu i mai puțin adevărat, că o grijă cu mult mai mare și o preocupare de frunte și constantă a noastră trebuie să fie în orice clipă viața spirituală a credincioșilor, în care se cuprinde întreg rostul de existență al bisericii noastre pe pământ.

Dacă în trecutul nostru de asuprire și suferință, biserica ortodoxă a fost silită să-și risipească energia mai mult pentru apărarea ființei noastre naționale, decât pentru evanghelizarea largă și mântuitoare a vieții noastre sbuciumate, de azi înainte găsim-ne în condiții naționale mai fericite, trebuie să ne îndreptăm toate gândurile și silințele noastre către rolul social fundamental desemnat de Hristos Bisericii Sale, acela, de a face din doctrina divină, pâinea vieții pământești, păharul mântuirii creștine și anghira acțiunilor și doririlor de toate zilele.

Pătruns de această credință în misiunea adevărată a bisericii și prețuind această chemare apostolică a ei mai ales în desvoltarea viitoare a scumpei noastre

Români, am și stăruit în cuvântarea mea de instalare asupra acestui rost covârșitor al bisericii, făgăduind să-mi pun toate ostenele pentru vestirea cât mai întinsă și însuflețită a cuvântului în cuprinsul Eparhiei noastre.

Astfel pe cât ne-a îngăduit împrejurările și multele îndatoriri de ordin administrativ, am alergat în părțile mai depărtate ale Eparhiei, luând contact cu credincioșii, ascultându-le năcazurile și povățuindu-i către iubirea bisericii, a credinței și a unei vieți evlavioase. Nimic nu întărește mai mult viața religioasă a satelor noastre, decât aceste vizitațiuni duhovnicești a păstorului lor, și de aceea voi căuta și în viitor să le îndeplinesc fără preget, știind bine, că aceasta este chemarea de căpetenie a Episcopului în cârmuirea Eparhiei sale.

Asemenea am realizat și făgăduiala din anul trecut, când încunjurat de un mare număr al fruntașilor Eparhiei, cum și de alți bărbați din alte părți ale țării noastre, în frunte cu dl ministru al cultelor și mai mulți arhierei, am făcut un pelerinaj la mănăstirea Putna spre a aduce prinosul recunoștinței noastre acelui Voevod mare și sfânt, care acum 400 ani întemeiasse Episcopia noastră ca o pavază a credinței și unității religioase a neamului nostru.

A fost o sărbătoare înălțătoare, care prin sfințenia ei ni-a mișcat simțirile, ni-a sporit credința în puterea de viață a bisericii și neamului nostru, îndemnându-ne să înțelegem la rândul nostru marea tradiție de ortodoxie creată de domnul ce doarme sub lespede de peatră a mormântului său secular.

Pentru cultivarea acestei tradiții avea să slujească și tipografia eparhială plănuită de noi încă dela început, dar care pe lângă toată stăruința ce am depus, nu poate lua încă ființă din lipsa sumei necesare unei astfel de instituții culturale.

Vor trebui găsite și alte mijloace, cum și o colaborare însuflețită din partea Domniilor Voastre, spre a vedea cu un ceas mai curând la viață, această instituție necesară, la care este legată și întemeierea organului de publicitate al Eparhiei noastre atât de simțit de clerul și poporul credincios.

În schimb Vă putem vesti cu bucurie, că marea noastră dorință de a vedea înălțată în Cetatea îngrădirii Catedrala așteptată de toți credincioșii, se apropie acum de faza realizării.

Consistorul plenar a hotărât cu unanimitate însufletire ca lucrările acestei clădiri monumentale să înceapă încă în anul ace-

sta, având să continue în anii viitori, potrivit cu mijloacele materiale ce le vom primi dela Stat și din jertfa oamenilor de bine.

Aceeași acțiune de construcții bisericesti trebuie să o urmărim și în Eparhie, dar mai ales în orașele noastre, unde n'avem biserici, dar unde numărul credincioșilor sporește zilnic.

Am improvizat deocamdată și cu mari greutate capele modeste în parohiile înființate la orașe, rămânând să facem toate sacrificiile pentru înlocuirea lor cu biserici corespunzătoare și vrednice de situația dominantă a religiei noastre ortodoxe.

E locul să pomenesc aici de atitudine și activitatea impunătoare a Episcopului nostru, prin ale cărui silințe deosebite s'a înălțat nu numai prestigiul ortodoxiei, dar s'a asigurat și pentru viitor situația dominantă în stat a bisericii noastre.

Depinde dela vrednicia noastră a tuturor să prefacem acest caracter istoric într-o realitate vie și cuceritoare a neamului în statul românesc.

Eparhia noastră cu sediul în Capitala Ardealului cu tradițiile unei episcopii istorice, dar cu teritoriul întins până la frontierele țării, într-o regiune sărăcită și înapoiată, trebuie să fie cea dintâi la aceasta mare operă a ortodoxiei românești chemată să alunge întunerecul ce a apăsât veacuri întregi peste Nordul Ardealului, făcând să strălucească pretutindenea în satele trezite la o nouă viață, lumina credinței, flacăra evangheliei și roadele unei bogate vieți religioase.

Iată cărările adevărat bisericești, pe care trebuie să meargă sinodul nostru eparhial, care alături de problemele constituționale-administrative desigur necesare și utile, nu trebuie să uite marele adevăr, că biserica are supremă poruncă morală: de a urma lui Hristos. El să fie și acum în mijlocul nostru, povățuindu-ne la fapte și hotărâri mântuitoare pentru biserica noastră.

Premiând acestea, al treilea Sinod ordinar al Eparhiei noastre îl declar deschis.

Noul episcop al Dunării de jos, P. S. Sa Iacob Antonovici, a sosit în Galați în 22 I. c. Noul episcop s'a dus la catedrala episcopală a orașului, unde a fost întâmpinat de clerul eparhial și numeros public. S'a oficiat un serviciu divin, ear la ora 1 d. a. s'a ținut recepție la palatul episcopal.

Sinodul arhiepiscopesc

Sedința a III-a

S'a ținut la 5/18 Aprilie 1923.

Prezident: Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop și mitropolit. Notar: Gheorghe Dragoș.

Sedința se deschide la ora 9 a. m.

Notarul P. Morușca citește protocolul ședinței a doua dela 4/17 Aprilie.

Se autentică.

Se prezintă cererile de concediu pe întreaga sesiune ale deputaților Dr. Petru Groza, Dr. Virgil Olariu și Dr. V. Stoian și cererea deputatului Gheorghe Popa-Liseanu pentru restul sesiunii actuale.

Concediile cerute se acordă.

Deputatul Dr. Grigoriu Păltineanu prezintă o propunere în scris sprijinită de 11 deputați cu privire la mijloacele de alimentare ale fondului de pensii al preoților și funcționarilor bisericești din arhiepiscopia noastră.

Se predă Comisiunii organizatoare.

La ordinea zilei urmează *Comisiunea organizatoare*. Raportorul Dr. Vecerdea citește raportul consistorial Nr. 2276—1923 dimpreună cu Statutele referitoare la internatul arhiepiscopesc.

La propunerea Comisiunii, raportul consistorial se ia spre știre, iar Statutul Internatului arhiepiscopesc se aprobă.

Aceeași comisie, prin același raportor citește actul consistorial Nr. 12277—1923, dimpreună cu proiectele de «*Litere fundamentale*» pentru «*Fundațiunea culturală Alexandru Lebu*» și «*Fundațiunea culturală Alexandru Lebu*» pentru Cacova.

Sinodul ia raportul spre știre, iar Literile fundamentale le aprobă.

Aceeași comisie prin același raportor citește raportul consistorial Nr. 10251/1922 Ep. privitor la înființarea «*Fondului Regelui Ferdinand I și Reginei Maria*» dimpreună cu «*Litere fundamentale*» ale acestui fond.

Sinodul ia spre știre cu deosebită plăcere raportul consistorial iar Literile fundamentale le aprobă.

Aceeași comisie prin același raportor prezintă raportul consistorial Nr. 2483/1923 dimpreună cu programul privitor la comemorarea aniversării a 50 ani dela moartea marelui nostru arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna.

Raportul consistorial se ia spre știre cu aprobare, invitându-se consistoriul să se îngrijască ca comemorarea să se desfășoare în condițiuni deplin satisfăcătoare.

Aceeași comisie prin același raportor citește actul consistorial Nr. 1338/1923 Bis. privitor la comemorarea aniversării de 100 ani dela moartea marelui dascăl al neamului Gheorghe Lazar.

Raportul consistorial se ia spre știre cu aprobare, autorizându-se consistoriul arhiepiscopesc

zan ca să efectuească comemorarea în condițiuni deplin satisfăcătoare.

Deputatul Dr. Victor Stanciu în legătură cu serbarea comemorării marelui dascăl Gh. Lazar, pentru a evidenția tot ceea ce a făcut biserica noastră ort. română, pentru școala și cultura românească, propune ca la muzeul bisericesc să se înființeze și o secție școlară în care să se adune toate lucrurile ce privesc trecutul școlii românești și această secție să fie inaugurată deodată cu serbarea Gheorghe Lazar.

Propunerea se primește și se invită consistoriul să facă demersurile necesare.

La ordinea zilei urmează *comisiunea bisericească* care prin raportul ei Dr. Nicolae Stinghe citește actul consistorial Nr. 2345/1923 Plen., privitor la orfelinatul arhiepiscopesc.

Raportul consistorial se ia spre știință și să exprime vii mulțumiri I. P. S. Sale dlui arhiepiscop și mitropolit Nicolae pentru munca neobosită, îngrijirea și dragostea părintească ce o depune pentru susținerea, creșterea și educațiunea orfanilor noștri de a deveni membrii folositori bisericii și neamului nostru. Asemenea exprimă vii mulțumiri corpului VII de Armată din Sibiu, pentru generosul concurs oferit orfelinatului cu prilejul sărbătorilor Crăciunului din anul 1922.

Aceeași comisie prin același raportor prezintă actul consistorial Nr. 3106/1923 referitor la măsurile luate pentru organizarea parohiilor noastre din America, prin trimiterea alor 8 preoți și prin concursul cerut dela ministerul de externe.

Raportul Consistoriului arhiepiscopesc referitor la credincioșii din America și trimiterea alor opt preoți pe seama lor s'a luat spre știre.

În legătură cu acest raport I. P. S. Sa a aflat de bine a da unele lămuriri, arătând că în America avem peste 150 mii de credincioși deplasați acolo dinainte de război. Un număr suficient acesta pentru o episcopie. Înainte de război aveam acolo numai 4—5 preoți trimiși de consistoriul nostru. Credincioșii noștri din America sânt împrăștiați pe un larg teritoriu, astfel că păstoria lor este foarte anevoioasă. Venind războiul nu li-s'a mai putut trimite preoți și contactul cu preoții de acolo s'a întrerupt. Între astfel de împrejurări nu este mirare că o parte a credincioșilor noștri au fost prinși în mreaja sectarilor. De acolo au venit apoi sectari și prin satele noastre. Spre a închide izvorul propagandei sectare acolo am trimis preoți misionari.

În timpul războiului s'a apropiat de credincioșii noștri un episcop rus. Le-a sfătuit preoții dintre muncitori fără de pregătire. După sfintele canoane ale bisericii ortodoxe, un episcop fără delegație nu poate sfinți preoți pentru altă eparhie. În ajutorul acestui episcop rus a stat un preot din Cernăuți Dr. Lazar Gherman, care pe timpul dominațiunii rusești în Bucovina se purtase rău din punct de vedere românesc. La sfatul lui episcopul rus a hirotonit, aproape 40 preoți dintre muncitori. Cei mai mulți dintre ei peste săptămână lucrau în fa-

brici, iar Dumineca și în sărbători serveau în biserică. Alții cutreerau comunitățile agitând și uneori producând certe.

Nerecunoscându-le noi până acum canonicitatea acestor preoți, — au voit să se rupă de noi și au înființat un protopopiat, spre a trece sub jurisdicțiunea episcopului rus.

Văzând primejdia — deși avem lipsă de preoți aici acasă — am ales 8 și i-am trimis peste ocean, numind dintre ei pe preotul Ioan Radu de administrator protopopes, însărcinându-l cu organizarea parohiilor într'un protopresbiterat.

Aceste motive ne-au îndemnat să trimitem pe cei 8 preoți la credincioșii din America și nici decum alte considerații.

Am intervenit la înaltul guvern pentru votarea câte unui ajutor, drept spese de călătorie, și le-a votat câte 40 mii la fiecare preot.

Preoții respectivi au și ajuns la parohiile ce li-s'au destinat. La început au avut să se lupte cu oareșcari greutăți, dar credincioșii noștri în sfârșit i-au primit cu brațele deschise și vieța bisericească de acolo sperăm să intre în ogaș normal.

Aceeași comisie, prin același raportor prezintă actul consistorial Nr. 1127—1923 Epitr. cu privire la casele parohiale. Se ia spre știre.

La ordinea zilei urmează *Comisiunea școlară*, care prin raportul ei Ioan Pricu citește raportul Consistoriului arhiepiscopesc Nr. 2872—1923 Școlar despre situația școalelor primare confesionale.

În general raportul citit se ia la cunoștință și se primește ca bază la desbaterea specială.

În special propunerea comisiunii:

1. Se ia act că în urma stăruințelor depuse din partea Consistoriului arhiepiscopesc și Măritul Consistor mitropolitan, ancheta școlară propusă prin concluzul congresual Nr. 62/1921 s'a ținut.

2. Se ia act cu plăcere, că față de măsurile ilegale luate contra școalelor noastre confesionale, măsuri, cari au provocat concluzul Sinodului arhiepiscopesc Nr. 43 din 13 Aprilie 1922, reprezentanții Ministrului Instrucțiunii publice au declarat, că în Ministerul central din București nu se află nici un act referitor la aceste măsuri arbitrare și că dânsii până la anchetă nu au avut cunoștință de ele, fiind acelea luate și executate mai întâi de secretariatul și mai pe urmă de directoratul general al instrucțiunii din Cluj.

3. Se ia la cunoștință, că după desbateri îndelungate ancheta a ajuns la concluziile, în baza cărora Măritul Consistor mitropolitan, în ședința plenară, a luat hotărârea 225 Mitrop. din 23 August 1922, care a fost adusă la cunoștința clerului și poporului credincios din arhiepiscopia de Consistoriul arhiepiscopesc prin circulara Nr. 7118/1922 Școl.

4. Asupra faptului, că nici în urma acestor dispoziții luate în bună înțelegere cu organele statului, justele așteptări ca în școalele noastre confesionale învățământul să-și reia cursul normal și organele noastre bisericești să-și poată

FOIȘOARA

Centenarul lui Ernest Renan

La 27 Februar c. s'au împlinit 100 de ani dela nașterea lui Ernest Renan. Ziarele se întrec a scoate la lumină podoabele de om învățat și de scriitor ale lui. Și în adevăr, măiestria stilului lui Renan e o unealtă care te înclătează cu o putere covârșitoare. Ea îmbracă cu atâta măiestrie unele idei, încât te cutremură prin meșteșugul lui neîntrecut.

La noi, Renan e cunoscut mai mult prin *Viața lui Isus*. E ciudat însă cum oamenii prind mai mult laturea negativă decât cea pozitivă. Dacă Renan a fost un om care și-a pierdut credința și dacă această stare a sufletului său se găsește și în *Viața lui Isus*, atâția cititori sânt care-ți pomenesc că Isus Hristos nu este Dumnezeu. Dar nu accentuează cu aceeași grijă, ba nici nu pomenesc de celelalte laturi, în care chipul lui Hristos este arătat de același Renan în zugrăviri de o măreție amețitoare. De ce oare nu i-or fi izbit și acestea?

Deci, cumpănind și una și alta, noi găsim că efectul Vieții lui Isus al lui Renan a fost stricător, și eu unul, n'aș fi tradus-o pe românește. Dar aș fi făcut altceva, lucru pe care cineva l-ar putea face și acum. Dacă lucrarea întreagă e păgubitoare pentru omul cu credința șovăitoare, cu toate acestea e păcat să se peardă atâtea pagini strălucite despre Hristos și atâtea idei mărețe despre religie și creștinism din acest meșteșugit scriitor. Din pricina aceasta ar fi o lucrare însemnată dacă cineva dintre noi, cu un condei îndemănat, cum e de pildă p. Gr. Cristescu din Craiova, s'ar apuca să însăileze chipul lui Hristos după Renan, cu lăsarea la o parte a bucăților care nu trebuie citite. Fiecare am lua ce e mai bun în *Viața lui Isus* a lui Renan și am așeza cele luate într'un cadru împrumutat de aiurea, sau am cerne lucrarea însăși, lăsând în ea numai ce se împacă cu chipul tradițional al Domnului. Aceasta ar fi o lucrare care ar putea fi pornită de cineva. Sigur că s'ar ridica glasuri care să strige împotriva, ca la o profanare, că s'a săvârșit o sălbatecă ciopărtire a lucrării unui mare scriitor. Dar n'are a face: fiecare cu drepturile lui. Noi

putem lucra în virtutea drepturilor credinței potrivit cu care, luăm mărgăritarele unde le găsim și le întrebuițăm, dar numai mărgăritarele, nu și cioburile.

Fiecare cu judecățile lui, după punctul de vedere din care socotește. Noi, după socotelile credinței, așa vedem și judecăm. După aceste socoteli, credem că s'ar putea lucra în felul acesta cu scrisul lui Renan despre Isus.

Ar fi un mai mare câștig decât a citi rău tradusele pe românește Viețile lui Isus de Renan, în care, într'o edițiune din urmă cuvintele din textul francez al ei: *pour des milliers d'annees, le monde va relever de toi* sânt traduse greșit pe românește cu: «pentru mii de ani lumea se va înălța prin tine», în loc de timp de mii de ani lumea va atârna de tine. Acesta e înțelesul exact al verbului *relever de*. Și cu toate că nu este mare deosebire de cugetare și în felul cum s'a tradus, totuș nu e exact, și se vede că traducătorul n'a înțeles punctul cum trebuie. Ca acesta mai pot fi multe, și cine va citi amănunțit, se înțelege că va mai găsi și altele.

Arhim. Scriban

exercita în deplină libertate drepturile și dătoările lor, nu s'au realizat. — Sinodul invită consistorul să stăruie întru clarificarea deplină a situației și apărarea intereselor școlii noastre confesionale, interese identice cu cele ale culturii neamului nostru românesc.

5. Se ia cu plăcere act de hotărârea direcției regionale a învățământului cercul Sibiu, față de corpul învățătoresc din Rășinar pentru neglijarea datorințelor oficiale în ce privește educația religioasă a tinerimii școlare și se relevă importanța acestor fel de hotărâri, ca un avertisment tuturor celor neglijenți.

6. În fine consistorul e invitat a răzui ca la soluționarea problemei despre reforma învățământului primar, punctul de vedere reprezentat de biserica noastră să fie recunoscut și codificat.

Chestiunea școlilor populare a dat motiv în sinod la o discuțiune mai lungă la care au luat parte deputații: Eugen Popescu, P. Dan, Dr. Curta, Dr. V. Stanciu, Dr. I. Fruma și în fine I. P. S. Sa.

Deputatul Dr. Curta vorbește cu privire la învățământul religios la școalele statului și pentru întărirea acestei educațiuni religioase roagă pe I. P. S. Sa să intervină la forurile în drept ca la școalele statului cu elevi în majoritate de religie ortodoxă să numească numai învățători români ortodocși.

Deputatul sinodal Dr. Victor Stanciu e de părere, că chestiunea școlilor confesionale nu se poate rezolva în cadrele sinodului. Toată lumea recunoaște și va trebui să recunoască importanța ce a avut-o biserica la susținerea și înflorirea școlilor românești dela noi, și statul nici în viitor nu se va putea dispensa de ajutorul moral ce-l poate da biserica noastră culturii și școlilor. E se prisos să se aducă înviniri pentru trecut; ceace poate să ajute cauzei școlilor confesionale ar fi o intervenție a tuturor episcopilor la ministere și sinodul să roage pe I. P. S. Sa să intervină pentru a obține cât mai multe favoruri pe seama bisericii noastre. O cauză dreaptă va fi totdeauna sprijinită.

Orientări în chestiunea școlară.

I. P. S. Sa în legătură cu discuția desfășurată în chestiunea școlilor primare confesionale, spune că măsurile difer de la guvern la guvern, deși n'ar trebui să fie supusă fluctuațiilor politice o problemă atât de capitală, ci să aibă o directivă bine determinată de dezvoltare. De aceea am cerut să se alcătuiască un proiect de stat pentru politica școlară și culturală, care să nu mai varieze după capriciile celor ce se perândesă la cârma țării, producând haosul în care ne zbatem și acum.

Noi am pus suflet și jertfe nespuse în aceste instituții și când s'ar găsi un bărbat de stat să creadă că nu mai are țara nevoie de aceste jertfe pe cari vrem să le aducem și pe mai departe, trebuie să-i deschidem ochii, că biserica este în stare să dea statului ajutorul de care nu se poate lipsi. De aceea stăruim pentru o înțelegere — o simbioză — între biserică și stat, și am solicitat o anchetă, în care am ajuns la anumite concluzii, acceptate și de unii și de alții și de dl. Ministru Ineuși. Ne-am bucurat și de acest rezultat că am ajuns la o înțelegere de colaborare mai prietenească. Ne supără însă că factorii de stat nu s'au ținut de această înțelegere în toate demersurile lor ulterioare, ca să păstrăm raporturi mai prietenești pentru obținerea unei soluții definitive.

Nu s'a procedat însă în consonanță cu acordul stabilit și în disciplina școlară s'a uitat că biserica în casa ei este în drept să-și facă aranjamentul, pentru că învățătorii erau numai detașați.

Ne-am dat însă seama de împrejurări și ne-am mărginit la cele religioase, cerând să se respecte educația religioasă. Și când i-am tras la răspundere pentru întrelăsări și neglijență, învățătorii ne-au răspuns, că nu recunosc autoritatea bisericii. Noi voiam să dăm îndemn pentru o educație în spirit creștinesc convinși, că de va slăbi factorul moral în educația mulțimii, ne dărmăm. Nu poate să trăiască un stat și un popor fără să-și îmbogățească puterile sufletești.

Noi nu judecăm nici acum corpul învățătoresc după câteva apariții cum e și aceea vădită în cercul învățătorilor dela Mercurea, ne dăm seama că învățătorii cei buni sânt crescuți

de biserică și lucrează cu mentalitate creștinească, cum am văzut în întreg județul Treiscaune unde domnește deplină armonie între preoți și învățători, îndrumați de revizorul școlar în acest înțeles.

Vom căuta și de aici înainte să ajungem la înțelegere. Lucrurile mari se fac pe încetul. Discuțiile dintre reprezentanții bisericii și ai statului au fost folositoare — și s'au arătat satisfăcătoare informațiile pe cari le-am putut da.

Călăuzit de aceste principii, voi interveni de nou pe calea consistorului mitropolitan și am nădejdea să ajungem la o soluție mulțumitoare pentru ambele părți.

Ședința a IV-a

S'a ținut în 6/19 Aprilie 1923, la ora 9 a. m.

Prezident: Arhiepiscopul Dr. Nicolae Bălan.
Notar: P. Morușca.

Notarul Gheorghe Dragoș citește procesul verbal al ședinței a III-a dela 5/18 Aprilie a. c. Se verifică.

La ordinea zilei comisiunea școlară. Raportorul ei deputatul Ioan Pricu citește actul consistorului arhidiecezan ca senat școlar din 29 Martie a. c. Nr. 3179 în chestia catehizației.

La propunerea comisiunii, sinodul ia la cunoștință raportul consistorial aprobându-se pozițiile luate, atât față de remunerația preoților catheți, cât și față de uniformizarea catehizației prin numirea de inspectori speciali ai învățământului religios.

Pentru o ameliorare generală în chestiunea catehizației, Consistorul să intervină la guvern, ca la numirea de învățători la o școală primară, să se țină cont de confesiunea elevilor și să se numească învățători de aceeași confesiune, pentru că în caz de lipsă, acesta să poată face și catehizația, mai ales când parohia e vacantă și nu e preot, care să catehizeze. În acest scop se invită Consistorul, să intervină ca în programa școlilor normale să se țină seamă de pregătirea învățătorilor în vederea îndatoririi de a catehiza. Asemenea se invită Consistorul să ia măsurile de lipsă pentru îngrijirea catehizării și educației religioase în școalele de ucenici și în armată, până când se va organiza deplin clerul militar.

Chestiunea catehizării a provocat o discuțiune mai lungă, la care au participat deputații Ioachim Muntean, Dr. N. Stinghe, Eugen Popescu, Ioan Hamza, P. Dan, Dr. Curta și în fine a dat tuturor deslușirile necesare înalt Prea Sfinția Sa.

La ordinea zilei urmează comisiunea organizatoare. Raportorul acesteia Dr. Lucian Borcea citește actul consistorial Nr. 2509, prin care s'a înaintat proiectul de statute al fondului de penziuni pe seama funcționarilor bisericești a preoților din arhidieceză publicat în Nr. 25 al ziarului nostru. Acest proiect s'a desbătut punct de punct și cu unele modificări neesențiale și cu unele întregiri s'a primit, decidând sinodul a se și pune în aplicare cu ziua de 1 Iulie 1923.

Comisiunea financiară prin raportorul Dumitru Comșa a referat actul consistorial referitor la rămasul răposatului arhieru Dr. Ilarion Pușcariu, invitând consistorul ca la sesiunea proxima sinodală să prezenteze literile fundamentale a acestui rămas.

Tot deputatul Comșa a raportat despre votarea și distribuirea ajutoarelor din fundațiunea «Andronic».

Deputatul Nicolae Macrea a raportat despre socoțile Bibliotecii și Tipografiei arhidiecezane, precum și ziarul «Telegraful Român», arătând că toate le-a găsit în ordine.

Deputatul Anastasiu Boiu raportează despre rațiociniul fondului și fundațiilor arhidiecezane pe anul 1922 constatând că le-a aflat în ordine. Sinodul a dat consistorului absolutul pe anul de gestiune 1922.

Tot la propunerea deputatului A. Boiu ca raportor, sinodul aprobă bugetul fondurilor și fundațiilor arhidiecezane pe anul 1924.

Ședința a V-a

S'a ținut la 6/19 Aprilie 1923.

Prezident: Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop.
Notar: Dr. George Proca.

Deputatul Dr. Ioan Dobre a făcut următoarea propunere:

Considerând că se află astăzi și atari pensioniști bătrâni și neputincioși cari n'au familie și își duc traiul în cele mai grele condițiuni, fără nici un sprijin și îngrijire la bătrânețe, e necesar a se înființa un azil pentru atari pensioniști. Propun a se încredința Venerabilul consistor să studieze chestiunea din toate punctele de vedere și vă vină cu raport în proxima sesiune.

Propunerea se declară de urgentă și se transpune consistorului spre studiere, având a raporta în merit la proxima sesiune sinodală.

La ordinea zilei urmează alegerea unui asesor ordinar în senatul bisericesc, alor doi asesori onorari în senatul bisericesc, a unui asesor referent în senatul școlar și a unui asesor onorar în senatul școlar.

În senatul bisericesc a fost ales prototierul Dr. Ioan Stroia. Asesori onorari în senatul bisericesc au fost aleși protopresbiterii Sergiu Medeanu și Dr. Ioan Dobre. I. P. S. Sa arhiepiscopul Nicolae în senzul § 116 din statutul organic întărește și din a sa parte, de asesor ordinar în senatul bisericesc pe Dr. Ioan Stroia, ear pe S. Medeanu și Dr. I. Dobre de asesori onorari în acelaș senat.

În senatul școlar a fost ales asesor ordinar Dr. Andrei Gălea, revizorul județului Solnoc-Dobâca; ear asesor onorar mirean Dr. Ioan Bunea, directorul liceului «Gheorghe Lazar» din Sibiu.

Aleșii asesori mulțumesc sinodului pentru încrederea pusă într'înșii și promit că-și vor da toată silința să corespundă tuturor așteptărilor ce se leagă de persoanele lor.

La ordinea zilei comisiunea organizatoare care prin raportorul Ioan de Preda referă actul din 30 Martie a. c. Nr. 10408 în chestia împărțirii fondurilor și fundațiilor arhidiecezane cu nou înființată eparhie a Clujului. În conformitate cu propunerea comisiunii, sinodul enunță împărțirea fondurilor arhidiecezane cari sunt divizibile cu dieceza Clujului după cheia $\frac{2}{3}$ pentru arhidieceză și $\frac{1}{3}$ pentru dieceza Clujului.

Se asemnează apoi diurnele și spesele de drum ale dlor deputați și se ia concluz ca autentificarea ultimelor două procese verbale să se facă prin dnii deputați sinodali aflați în Sibiu Vineri în 20 Aprilie, la ora 12 din zi.

I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Nicolae se adresează apoi membrilor sinodului cu următoarele cuvinte:

Am ajuns la sfârșitul lucrărilor sinodului nostru arhidiecezan, dlor deputați, și constat cu multă satisfacțiune obiectivitatea și seriozitatea cu care s'a desbătut obiectele puse la ordinea zilei obținând soluțiuni satisfăcătoare; și nu mă îndoiesc că din ele vor rezulta roade bune pentru biserică și credincioșii noștri. Relevez cu deosebită bucurie că la hotărârile aduse a domnului spiritul păcii și al deplinei armonii. Prin această armonie și bună înțelegere se ridică prestigiul bisericii noastre și al corporațiilor ei. Acest spirit vă rog să îl duceți și propagați și acasă în mijlocul credincioșilor noștri.

Mulțumindu-vă, dlor deputați, că mi-ați dat tot sprijinul și ajutorul la rezolvarea tuturor agendelor noastre sinodale, rog pe bunul Dumnezeu să vă conducă cu bine la vetrele Domniilor Voastre.

La cuvintele I. P. S. Sale răspunde dl. deputat Ioachim Munteanu, următoarele:

I. P. S. Domnule arhiepiscop și mitropolit!

În numele membrilor sinodului nostru arhidiecezan vă rog să primiți expresia sentimentelor noastre de adâncă mulțumită pentru modul și chibzuința cu care conduceți naia bisericii noastre. Din lămuririle pe care ați avut bunăvoința a ni-le împărtăși la toate chestiunile care s'au pertractat, am avut de nou ocaziunea să ne convingem că sânteti un vrednic urmaș al marelui arhiepiscop și mitropolit Andrei. Rugăm pe bunul Dumnezeu ca să vă țină mulți ani în deplină sănătate ca să desăvârșiți opera grea la care sânteti chemați spre binele bisericii și fericirea neamului. Să trăiți I. P. S. Voastră!

În fine ia cuvântul I. P. C. Sa părintele arhimandrit Lucian Triteanu:

Cu încheierea acestei sesiuni mă despart de sinodul arhidiecezan, în care încrederea credincioșilor m'a trimis neîntrerupt timp de peste 2 decenii. Mă despart cu conștiința împăcată, că în lupta grea purtată pentru apărarea așeză-

mintelor bisericești, faptele mele au purces întotdeauna din cea mai curată dragoste pentru comorile noastre sufletești: credința ortodoxă și cultura națională. S'a întâmplat, că nu întotdeauna am fost de aceleași vederi; s'a putut întâmpla, ca să greșesc chiar în alegerea metodelor de luptă, dar la temelia faptelor mele a stat întotdeauna cea mai curată bună credință. Și Biserica mi-a fost recunoscătoare. La despărțire Vă mulțumesc pentru sprijinul acordat și pentru încrederea, de care m'ați învrednicit. Cea mai fericită zi a vieții mele va fi, când Vă voi putea trimite salutul frăcesc al adunării eparhiale din episcopia de Roman, organizată pe baze constituționale. Dumnezeu să binecuvinteze și să ocrotească Biserica ortodoxă română din arhidieceza mitropoliei ardelenice. —

Cu aceasta sesiunea ordinară a sinodului arhidiecezan din anul 1923 s'a încheiat la ora 7 seara.

Dela Sinoadele eparhiale

Al treilea sinod ordinar al eparhiei Clujului, întrunit în conformitate cu dispozițiile statutului organic, s'a deschis de P. S. Sa episcopul Nicolae prin o cuvântare primită cu vii aclamațiuni din partea membrilor sinodali. Publicăm la alt loc al ziarului nostru această cuvântare.

Constituindu-se biroul se aleg obișnuitele comisii pentru a studia și a raporta în diferite chestiuni ce se vor desbata în sinod.

În ședința a doua, ținută Luni, raportorul comisiei organizatoare, Valeriu Moldovan, face o expunere asupra activității consistorului. Se ia cunoștință de actul încoronării, despre pelerinajul eparhiei Vadului la mănăstirea Putna la mormântul lui Ștefan cel Mare, ctitorul eparhiei Vadului, — și despre înființarea a trei protopopiate nouă: Aiud, Huedin și Murăș Ludoș. Un punct important în discuția sinodului îl formează chestiunea zidirii catedralei ortodoxe la Cluj.

Dl profesor Alexandru Lepădat citește un raport asupra acestei chestiuni. Arată că s'a adoptat piața Cuza Vodă drept loc de zidire a viitoarei catedrale.

Planurile și devizele au fost revizuite după situațiunea locului și bugetului. Arhitectul N. Ghica-Budești are conducerea lucrărilor.

Fondul s'a mărit în anul 1922 cu 1 jum. milioane lei, așa că la începutul anului bugetar 1923 va reprezenta 5 milioane lei disponibile.

Pentru clădire mai sânt necesare încă vr'o 10 milioane.

Sinodul autorizează consistorul ca după trecerea termenului de concurs să încheie contracte cu antreprenorii care prezintă maximul de garanție. Se mai decide:

Să se ceară mitropoliei din Cernăuți un ajutor bănesc, date fiind legăturile istorice între eparhia Vadului și domnii Moldovei, ear

Consistorul eparhial e autorizat să contracteze în cele mai avantajoase condițiuni, un împrumut până la suma de 10 mii lei pentru construirea catedralei.

Mai departe, pentru mărirea fondului de clădire, deputații cedează diurna pe această sesiune; se hotărăște purtarea unui tas pentru strângerea de oboluri în ziua de Sf. Nicolae.

Dl Remus Furdul depune raportul comisiei bisericești.

Se naște o vie discuție în jurul salarizării preoților.

Se semnalează ca un fenomen îngrijitor trecerea preoților la funcțiuni laice mai bine retribuite. Ca măsură de combatere a acestui curent primejdios vieții religioase, se cere intervenție la guvern care să îmbunătățească situația materială mai cu seamă aceea a preoților din regiunile muntoase care nu se pot bucura de favorurile legii agrare (împroprietărirea).

Pe de altă parte se va cere stabilirea prin lege ca preoții să nu fie admiși în funcțiuni laice decât pe baza unei dispense, acordată de foruri bisericești.

Marti și Mercuri au continuat desbaterile.

S'a stabilit de neeficace o intervenție a statului în combaterea sectelor. Singură propaganda activă și inteligentă poate aduce rezultate.

O chestiune de deosebită importanță a fost cea adusă în discuție de dl deputat Dr. Vasile Pahone. Dl prof. Onisifor Ghibu a pu-

blicat în câteva numere ale ziarului «Patria» o serie de articole din care reese că *statul nostru are drepturi asupra bisericilor romano-catolice a păriștilor* din str. Universității (de lângă Universitate) și a minorităților din str. Regina Maria.

Bazat pe aceste articole, dl Dr. Vasile Pahone a întrebat sinodul dacă nu e de părere, ca guvernul țării să intervie spre a i se înapoia cel puțin una din cele două biserici.

P. S. Sa episcopul Nicolae a răspuns arătând că consistorul s'a ocupat de această chestiune și că imediat ce studiul chestiunii va fi terminat, se va face intervențiile necesare.

Miercuri s'a discutat chestiunea școlară. După propunere dlui profesor G. Bogdan-Duică s'a hotărât ca Sinodul eparhial din Cluj *renunță la lupta pentru păstrarea școlii confesionale*. În sprijinul acestei hotărâri au vorbit și domni prof. Sextil Pușcariu și Dr. Ioan Mateiu. Biserica își rezervă drepturile însă asupra învățământului confesional religios.

(Această aderare la statificarea școalelor confesionale stă în contradicție cu hotărârile congresului nostru național-bisericesc și a celorlalte eparhii din mitropolie, cari își susțin și pe mai departe drepturile la școalele lor, până când tratativele cu guvernul vor ajunge la un acord acceptabil).

Sinodul a fost închis Miercuri la ora 1 d. a.

Sinodul eparhial al diecezei Caransebeșului, s'a deschis, în prezența a 37 deputați, prin cuvântarea ținută de P. S. Sa episcopul Iosif. Se cere — a zis arhiereul — să fim conduși de adevărată înțelepciune, care în legătură cu dragostea frățească ce trebuie să domnească în biserică, să clădească tot mai mult și tot mai puternic edificiul bisericii naționale, care acum a primit caracterul de dominantă: acest caracter ne impune o îndoiță îndatorire de a stărui din toate puterile pentru binele și înaintarea sfintei noastre biserici.

Ședințele următoare s'au ținut Luni și Marti.

Dela corespondentul nostru primim următoarele:

Biserica ortodoxă română din mitropolia noastră îmbracă totdeauna la Dumineca Tomei haină de sărbătoare. Cei încredințați cu mandate aleargă din toate părțile la centrele eparhiilor, ca să se consulte, să-și pună în serviciul bisericii tot capitalul lor intelectual și tot focul inimilor.

Eram deprinși să vedem la Dumineca Tomei în centrele episcopilor, tot ce a avut poporul nostru mai ales, mai de greutate, mai scump și mai cu autoritate. Era și este o mândrie națională să vadă omul în jurul arhierilor noștri pe reprezentanții legali ai clerului și poporului din eparhiile de Dumnezeu scutite ce le avem.

În Caransebeș, după solemnul serviciu divin, oficiat de P. S. Sa Episcopul diecezan Dr. Iosif Traian Badescu, cu asistență număroasă, s'a deschis sinodul eparhial prin președintele episcop cu o cuvântare aleasă ca formă și cuprins.

Obiectele puse la ordinea zilei s'au tratat cu interes, în armonie și dragoste frățească, poate ca nici când altădată.

Sinodul și-a terminat ședințele Marti în 4/17 April la 12 ore din zi.

Discuții mai lungi s'au făcut în jurul chestiilor școlare și cu privire la coreligionarii și frații noștri din Iugoslavia.

Luni în 3/16 April 1923 s'a ținut consistor plenar dela 9—11 ore a. m. în afacerea strămutării sediului episcopiei ort. române a Caransebeșului la Timișoara. Primăria orașului Timișoara a cerut consistorului nostru să se pronunțe în chestia strămutării episcopiei Caransebeșului la Timișoara.

Consistorul diecezan prin o hotărâre adusă în unanimitate, a declarat că nu se poate ținea competent a hotărâ strămutarea reședinței episcopiei, cu atât mai puțin, că Congresul național bisericesc, prin concluzele sale Nr. 64 din 1900, Nr. 67 din 1909 s'a pronunțat pentru înființarea unei episcopii în Timișoara, ear prin concluzul său Nr. 58 din 1921 a îndatorat consistorul mitropolitan să întreprindă pașii necesari pentru inactivarea și a episcopiei din Timișoara. Consistorul mitropolitan la rândul său, conformându-se acestei îndatoriri, în firul unui memoriu a întreprins la guvern pașii necesari pentru recunoașterea episcopiei înființate a Timișorii și pentru înarticularia ei în legile țării. În cât privește pregătirea lucrurilor preliminare, privitoare la arondarea eparhiei în cer-

curi electorale, la împlinirea alegerilor sinodale și la convocarea sinodului electoral, consistorul mitropolitan a și trimis un mandat al său. Fiind deci lucrările înființării noiei episcopii a Timișorii atât de înaintate, consistorul diecezan ține, că numai Congresul național bisericesc este competent să revină asupra acestei chestiuni și să hotărască asupra arondării nouă a eparhiilor existente. De altcum consistorul diecezan crede că interesele orașului Timișoara sânt promovate deocamdată prin înființarea consistorului prevăzut prin concluzul congresual Nr. 58 din 1921, care consistor să fie subordonat scaunului episcopesc al Caransebeșului.

La sfârșitul desbaterilor sinodului eparhial părintele protopop al Lugojului, Dr. Gheorghe Popovici, a mulțămît P. S. Sale părintelui episcop pentru înțeleapta conducere, și îi dorește deplină sănătate și viață îndelungată spre binele bisericii și al neamului.

Sinodul dela Oradea-Mare, întrunit în a patra sesiune anuală, s'a deschis prin cuvântul P. S. Sale episcopului Roman în sala mare din etajul ședinței episcopiei. În cuvântarea rostită, P. S. Sa preamărește spiritul și opera marelui arhiereu Andrei Baron de Șaguna, întemeietorul organizației constituționale-democratice a bisericii ortodoxe din Ardeal. Spiritul marelui arhiereu — spune P. S. Sa — a planat totdeauna asupra sinoadelor eparhiale și trebuie să conducă și pe reprezentanții bisericii întruniți în actualul sinod eparhial. Opera acestui mare arhiereu a fost o fericire în trecut pentru biserică și neamul românesc; această operă, statutul organic, va fi pusă la temelia organizației întregii biserici române.

S'au ținut Duminecă și Luni trei ședințe, după care lucrările sinodului s'au terminat.

Din desbaterile urmate reținem chestiunile ce privesc cultura și dotația clerului, precum și sectarismul. Ce privește cultura clerului și ameliorarea crizei de preoți, sinodul a hotărât să se ceară înființarea grabnică a unei academii teologice la Oradea-Mare. Cauza răspândirii sectarismului e și lipsa de preoți. Poporul român e dornic de cuvântul Domnului și-l caută și-l ascultă, unde se predică: în biserică ori în capiştea sectarilor. S'a hotărât să se ceară pe seama preoțimii un salariu dela stat mai mare, după felul primei de încurajare, ce se dă corpului didactic și o indemnizație de chirie în considerare a că parohiile din Bihor sânt sărace și n'au sesiuni nici case parohiale. Din raportul comisiei școlare remarcăm: statificarea în salariu a învățătorilor confesionali și ancheta mixtă de la Sibiu, pe care au ținut o în August 1922 reprezentanții bisericii și statului. În această anchetă s'a ajuns la un acord provizoriu rămânând ca toate chestiunile școlare în litigiu să se aranjeze prin lege. Până azi însă nu se prea văd rezultatele. S'a făcut acordul ca biserică să pună la dispoziția statului, resp. învățământului, edificiile sale școlare, dar acestea tot așa au rămas goale ca mai înainte. Lipsa de învățători continuă să contribuie la lățirea analfabetismului. În trecut un stat dumnănos a pus tot felul de piedici ca biserică și școala confesională românească să nu-și poată îndeplini misiunea culturală în sânul poporului...

În conștiința, că școala confesională sub aripile bisericii are rol însemnat de îndeplinit în îndrumarea sufletului românesc spre cultură și civilizație:

Sinodul eparhial a luat din nou poziție alături de eparhiile surori din Ardeal pentru menținerea și afirmarea dreptului bisericii de a avea școala sa.

Sinodul eparhial din Arad, fiind P. S. Sa episcopul Ioan suferind, s'a amânat.

Nr. 174

Convocare

In virtutea ordinului Venerabilului Consistor arhidiecezan din 11 April a. c. Nr. 2230, prin această convoc preoțimea din acest protopopiat la o conferință aici în Sibiu, pe ziua de Marti în 18 April (1 Mai) 1923 la ora 11 a. m. în Săminarul arhidiecezan. Prezența tuturor preoților este înomis necesară.

Sibiu, 10 April 1923.

Matei Voileanu,
adm. prot.

Confiscarea cărților maghiare atătătoare și „Societatea Scriitorilor Români”

Primim dela președintele «Soc. Scriitorilor Români» următoarele:

«Societatea Scriitorilor Români aflându-se în turneu cultural prin Ardeal și luând în Cluj cunoștință de «Scrisoarea deschisă către trimisiile S. S. R.» publicată de *Ujság* din 19 April 1923, adresează presei lămurirea de mai jos:

«În această scrisoare presa maghiară se plânge că s'au confiscat de către autoritățile române, *Biblia*, cărțile de rugăciuni și de povești. Ori în acelaș număr pe pagina 2 se publică un articol în care se vorbește de provizoriul Statului Român în Ardeal. Cât în ceea ce privește *Biblia* confiscată, am constatat, după o anchetă personală, că în această ediție tipărită la Debrecin și trimisă la noi în 25.000 exemplare, sânt introduse în text, între alte cântece sovietice, *Himnusz* și *Szozat*, care începe cu acest vers, foarte puțin biblic: «Fii santinelă neclintită a patriei tale, o maghiară»... etc. etc.

Astfel de provocări figurează și în cărțile de limbă germană, venite în Ardeal, dela Budapesta, ea și în celelalte cărți de rugăciuni. Exemplare din ele au fost luate de noi.

«După aceste constatări S. S. R. răspunde apelului maghiar, că dezaproabă pângărirea cărții, atunci când este transformată în instrument de subminare politică, după cum vestezește tendința presei maghiare de a învrăjbi minoritatea ungărilor contra statului român.

«S. S. R. înțelege și dorește o colaborare sinceră între cele două culturi, română și maghiară, dar cu scop constructiv, și nici de cum cu tendințe ascunse distructive».

Corneliu Moldovan,
președinte

Abecedarul jucărie de I. Bura

— Dare de seamă —

În editura Schaser din Alba-Iulia a apărut de curând «Abecedarul de I. Bura». Câteva cuvinte despre acest adevăr nu vor fi de prisos.

Cetitul și scrisul, în acest abc., se învață cu ajutorul icoanelor date în text. Autorul ne asigură, că pe baza abecedarului său, elevul «în 30 de minute» cunoaște toate literele. În 4—5 ore citește binișor și în 10—15 zile învață mai mult decum se învață cu alte abecedare în 4—5 luni. Mai mult: elevul învață fără nici o încordare, jucându-se, așa că nu-și pierde pofta de carte...

Autorul dă și următoarele îndrumări: Se va întreba elevul, că fiecare ilustrațiune ce obiect reprezintă. De va ghici bine, de nu i se vor explica părțile sale b. o.: Acesta e șarpe, are cap, ochi și limbă. Aceasta e răma, care nu are toate acestea, ci și la cap și la coadă e la fel.

«După ce le va cunoaște pe toate bine, scopul va fi să se știe și rostul repede una după alta. Dacă s'a trecut și peste aceasta, se va cere elevului să nu rostească decât începutul lucrurilor (sunetul prim: a, b, c, d, etc.) și anume așa că vocalele să le pronunțe foarte lung, iar consonantele scurt și curat fără nici o vocală etc... Să aibă instructorul în vedere, că puțină osteneală (!) din partea lui va face minuni în scurt timp spre mirarea instructorului și bucuria elevului».

Cartea: «Abecedarul-jucărie» e alcătuită cu bune intențiuni, dar este departe de a ne conduce la miracolul povestit de autor. Să mă explic:

Pe coperta abecedarului vedem următoarele ilustrațiuni colorate: alună, bețe, cui, degete, epure, furcă, maimuță, ou, șarpe, pești, răma, gutăie, — așa că văzând alună, îmi aduc aminte și rostesc pe «a», dacă văd două bețe încârligite unul peste altul îmi aduc aminte și rostesc pe «b», când văd un cui îndoit în formă de c îmi aduc aminte și rostesc pe «c», și așa mai departe cu «e» dela epure, «f» dela furcă, «m» dela maimuță, «o» dela ou, «ș» dela șarpe, «p» dela pești, «r» dela răma, «g» dela gutăie, — dar ce mă fac h, i, j, l, n, s, t, u, v, z, â și î, căci cartea nu-mi prezintă înima ca să-mi aducă aminte pe «i», nu-mi prezintă /ăratul ca să nu

uit pe «j», și nu-mi prezintă lumânarea ca să cunosc pe «l» și așa mai departe.

Va să zică, până la un loc tot jucându-ne am ajunge cu acest abcdar la oarecare rezultat. Mai departe însă nu merge.

De exerciții pregătitoare pentru scriere și citire nu e vorba în acest abc. Iar noi știm, că pentru deprinderea acestor exerciții și cele patru săptămâni dela începutul anului școlar se dovedesc de prea puține.

Nu cunosc pe dl Bura, am convingerea însă, din cartea sa că e un om doritor de bine care ar voi cu orice preț să ușureze munca școlarului și a învățătorului. Încercări de acestea au mai făcut și alții și n'au isbutit. Îmi aduc aminte, că în anii trecuți un militar se lăuda că a inventat un metod cu ajutorul căruia un soldat analfabet poată să învețe scris-cetitul în interval de o lună. Înainte de război s'a făcut mare vâlvă cu metodul sunetelor vii, de care azi nu se mai vorbește nimic. Lumea pedagogică a încercat și cu unul și cu altul. Va cerca și cu metodul dlui I. Bura? Sânt sigur că se va întoarce earăși la metodele practicate de zeci de ani la desăvârșirea cărora au conlucrat pedagogi mari și cari sânt: Metoda cuvintelor normale, metoda scriptologică și combinarea acestora, metoda mixtă.

În cariera mea de învățător, în răstimp de 23 ani, am încercat multe. Mi s'a părut însă, că cel mai eficace metod este al *cuvintelor normale*. Pe baza acestui metod elevii mei cetesc și scriu în timp de 4 luni. Sânt mai veseli, mai isteți, au curaj la vorbă și-și dau socoteală de ceea ce petrece în jurul lor. Abecedarul-jucărie de dl I. Bura îl recomand spre dare de părere și altor frați învățători.

Izidor Dopp
învățător

Alegerile de episcopi

Revista Crucea comentează alegerile de episcopi, săvârșite în 29 Martie a. c. de marele colegiu electoral, în următoarele cuvinte:

Aceste alegeri au importanță și prin faptul că sânt cele din urmă alegeri făcute după chipul când voiața domnului și a divanului său hotăra în toate chestiunile mari ale țării și ale bisericii, poporul și clerul neputând nici măcar să cugete la astfel de probleme care priveau viața și interesele lor cele mai însemnate. De acum înainte marele colegiu se va înlocui și se va muta în mijlocul clerului și al poporului. Clerul și poporul își vor alege reprezentanții lor în adunările eparhiale, ear acestea vor alege ele pe episcopii sau mitropolii lor. Cel mult dacă alegerea de la Argeș se va mai face după sistemul cel vechi, fără consultarea voinei clerului și poporului, și astfel se va sfârși odată și cu sistemul care, sântem siliți să recunoaștem, nu a dat cele mai bune roade. Lucrurile acestea le spunem nu pentru că am avea ceva de zis împotriva persoanelor care au ajuns în episcopatul bisericii noastre, dar pentru că sistemul era și este păgubitor prin el însuși, supunând biserica sub influența politicianismului a toate distrugător — influință de sub care biserica trebuie scoasă cu orice preț și cât mai grabnic spre binele tuturor.

Duhul „necurat” și Spiritul „sfânt”

Primim următoarele:

În zilele trecute a fost înmormântat, în Sinca Veche, tatăl fruntașului bărbat Leonte Moldovan, din Brăila. A participat la slujba înmormântării public ales, fiindcă adormitul fusese unul dintre cei mai cinstiți bărbați ai țării Olului.

După înmormântare dl L. Moldovan, la masă, și-a exprimat regretele că nu a putut sluji și un preot ortodox, căci nu este nici o deosebire între slujba ortodoxă și cea greco-catolică, numai într-o slujbă e vorba de *Duh*, în cealaltă de *Spirit*. Atunci unul dintre preoții celebranți, uniți, preotul Bunea din Vad, fratele istoricului Bunea a declarat: «*Spiritul e sfânt*», dar *duhul e necurat*. Cei prezenți fără deose-

1 De ce nu «sacru»?

bire de confesiune s'au scandalizat, și dl L. Moldovan, adânc indignat, într-o frumoasă și însuflețită vorbire a desaprobat și infierat această declarație. A vorbit apoi despre imensele servicii aduse neamului și patriei de biserica ortodoxă română, considerându-o ca primul factor care a contribuit în măsură hotărătoare la închegarea națională, pe când biserica unită cu Papa contribuie permanent la *înstrăinarea și falsificarea sufletului românesc*. Tot în acest sens a vorbit și subprefectul județului Făgăraș, dl Dr. T. Crișan. Ambii și-au exprimat dorința ca după unirea națională trebuie să urmeze unirea religioasă, — ruperea pecetilor dela 1700, și datorită fiecărui român conștient este să lucreze în această direcție.

Petronius

Prigonirile religioase din Rusia

Șefii comunităților religioase din Britania adresează un apel protest în contra persecuțiilor religioase ale sovietelor. Apelul este redactat în modul următor:

Războiul fără cruțare pe care guvernul sovietic din Rusia îl duce de mult împotriva tuturor formelor credințelor religioase, și-a atins culmea. În timpul perioadei de administrație sovietică, sute și mii de preoți de toate rangurile și de toate confesiunile au fost subiecți persecuțiilor sălbătice, toate acestea numai ca să se desrădăcească religia din țară.

Cele mai sfinte sărbători religioase au dat ocazia de a săvârși fapte blestemate, și de astă dată atacurile îndreptate în contra religiei se găsesc din nou ilustrate prin judecarea și condamnarea șefilor religioși din Rusia. Chiar bolșevicii nu au ascuns scopul cel-l au în vedere. În propriul lor ziar, acum trei săptămâni, ei mărturiseau aspirațiunile lor prin aceste cuvinte: «Trebuie să conducem agitația noastră împotriva religiei tot așa de sistematic, cum am face-o în chestiunile politice, dar cu mult mai multă hotărâre». — Sântem pentru salvarea întregului popor din Rusia și pentru menținerea credinței în inimile lor într-unul Dumnezeu și pentru păstrarea libertății religioase, că facem acest apel. Noi reprezentăm diferite comunități religioase și diferite opinii politice, însă cu toții sântem uniți în indignarea și groaza cu care privim actuala politică de persecutare sistematică a religiei în toate formele ei. O astfel de politică nu poate fi tolerată în tăcere de către aceia cari prețuesc religia și libertatea. Protestarea noastră, avem încrederea că va găsi ecou peste tot și ori unde se găsesc oameni care țin la buna stare a omenirii».

Conferență

Dl Dr. Horia Petra Petrescu, cunoscutul publicist și colaborator al ziarului nostru, a ținut Dumineca trecută în sala cea mare a prefecturii județene, în fața unui public select și numeros, o interesantă și instructivă conferență despre Cehoslovacia.

Conferința s'a împărțit în două: o apreciere a activității sociale, etice a conducătorilor cehi, cu analiza instituțiilor întemeiate, și un comentariu al bogatului material de diapozitive, puse la dispoziție din partea legațiunii cehoslovace. După o scurtă introducere în care a arătat conferențiarul antagonismul între Viena germană și Praga cehă — cu exemple din literatură — au urmat biografiile preș. Masaryk și a ministrului de externe Beneș, întovărite de citate și gânduri din opera lor constructivă. Pe acești doi reprezentanți cehi va trebui ca și opinia noastră publică să-i considere drept sfetnici în mijlocul haosului de lozinci, fiindcă sânt bărbați de stat cu simț de responsabilitate și adâncesc problemele sociale, dând lozinci viabile, vitale. Punctul de mănecare al unui Masaryk este compătimiterea socială pe urma războiului, de aceea — ca urmaș vrednic al unui întreg șir de oameni providențiali cehi: George de Podiebrad, Comenius etc. — pledează pentru o politică socială, accentuând interdependența economică, culturală, europeană. Vorbesc amândoi conștiințe europene. «Academia muncii, Masaryk», «Crucea roșie», cu «Treuga Dei», «Liga pentru combaterea tuberculozei», mișcarea cinematografică, propaganda sistematică cu broșuri de clarificare a opiniei publice, lupta contra câștigurilor monstruoase, vorbirile unei d.ș. Alice Masaryk, fiica președ., lipsite de bomba-

sticism, numai *ad rem*, cuprinse de sufletul realității, dar și de idealism uman, eforturile studențești de a lărgi orizonturile și de a cunoaște și alte neamuri, spre binele comun — campania unui Dr. Rașin pentru însănătoșirea valutei — toate ne adevăresc că la cămașă statului cehoslovac sânt adevărați conducători.

Ca lozincele lor sănătoase se prindă a trebuit ca să vie într'ajutorul lor mișcarea «sokol»-istă, a gimnasticilor cehi. După un scurt istoric al «sokol»-ismului a înșirat conferențiarul părțile unui Masaryk, I. P. S. Sa mitropolitul primat Cristea și Iorga despre legăturile cari le-am avut și va trebui să le avem cu Cehoslovacia. Figura lui Iarnik sen. a fost invocată în decursul conferinței, de asemenea. A urmat seria de diapozitive, care de care mai interesantă: preș. Masaryk, Beneš, vederi din Praga, din peștera Masocha de lângă Brno (Brünn), dela un congres «sokol»-ist, din industria cehoslovacă, sfârșind cu târgul de mostre din Praga. Cu un apel pentru colaborare s'a terminat conferința.

La finea conferinței a fost felicitat și viu aplaudat.

Știrile zilei

Conferență protopresbiterală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, a întrunit la rezidența Sa, pe părinții protopresbiteri și administratori protopresbiterali ai arhiepiscopiei noastre în ziua de 20 Aprilie a. c., în conferență protopresbiterală. În decurs de 3 ore I. P. S. Sa a tratat rând pe rând toate problemele actuale bisericești, cari trebuie să preocupe preoțimea noastră. A urmat apoi un schimb de vederi între I. P. S. Sa și cei prezenți, dând I. P. S. Sa tuturor înviațiunile și deslușirile cerute. Asupra acestei importante conferențe vom reveni.

Predică în catedrală. În Dumineca Mironositelor, la finea sfintei liturghii, a rostit părintele *P. Morușca* o frumoasă și instructivă predică despre: femeii în slujba lui Hristos, — înfățișând partea lor de lumină și căldură în opera de mântuire a neamului omenesc; de răvnă, alipire și devotament către Domnul, din cari, femeia de azi, să ia pildă pentru refacerea vieții morale.

Alegere de protopresbiter. În 13 l. c. s'a întrunit sinodul protopopesic al protopresbiteratului Sibiu, pentru alegerea de protopresbiter sub preșidiul comisariatului consistorial *Matel Voileanu*. Au fost prezenți 52 membri. Dintre concurenți parohul Traian Petrișor din Gusterița a primit 33 voturi, parohul Emilian Cioran 17 voturi, iar două bile au fost albe.

Mănăstiri însemnate, din vechiul regat, în cursul anilor au fost păgubite pe urma focului nimicitor; dar, până astăzi, sfintele locașuri n'au prea fost restaurate. În zilele aceste un incendiu a distrus și chiliile mănăstirii Cernica, din apropierea capitalei. Statul cu greu va putea, în împrejurările de acum, să dreagă pierderile acestea. Nu rămâne, decât ca puterile particulare să întreprindă opera de restaurare.

Act de danie. Dl. prof. N. Iorga, care de peste 30 de ani a dăruit nenumărate bunuri în interesul culturii naționale, acum de curând a făcut ministerului de instrucție publică un act de danie, prin care dăruiește casa sa din șoseaua Bonaparte 8, cu întreaga bibliotecă și toate lucrurile și documentele adunate, pentru întemeierea «*Fundației universitare Nicolae Iorga*», pusă la îndemâna studențimii universitare. Iubirea pentru studențimea română nu putea fi dovedită mai bine, decât prin actul acesta, care va da tinerimii studioase mijloace de informație științifică și literară, precum și de înălțare sufletească.

Turneul scriitorilor. În dorința de a se da o largă răspândire culturii și literaturii românești în provinciile nou alipite, «Societatea scriitorilor români» din București cu concursul preșios al ministerului artelor a hotărât organizarea unui turneu al scriitorilor. Membrii societății scriitorilor vor veni, în toate centrele mari ale Ardealului, unde vor organiza sezători literare și muzicale. Scriitorii vor citi diferite bucăți din operele lor și, pentru ca programul să fie variat, se vor intercala piese muzicale cu artiști din localitatea unde se țin sezătorile. Inceputul s'a făcut cu orașul Cluj în 20 l. c.

Dreptate, nu privilegii. O serie de patru articole, scrise de prof. universitar din Cluj, dl. O. Ghibu, în ziarul *Patria*, se ocupă de «Necesitatea unei revizuii radicale a situației confesiunilor din Transilvania». Statul român, scrie autorul, este dator să intervie, și, — după reforma agrară și împroprietărirea țăranilor, — să urmeze reforma bisericească prin împroprietărirea religioasă dreaptă a creștinilor, și în prima linie a celor mulți și nedreptățiți de veacuri. Averiile bisericești să se distribuie pe dreptate. Se constată apoi cu dovezi istorice, că b. o. la Cluj avem drept indiscutabil, ca două biserici din oraș (Biserica Sf. Arhanghel Mihail și Biserica universității) să fie date în folosința creștinilor ortodocși. Ce a fost «catholicismul» privilegiat pentru a slăbi pe românii ardeleni, se expune în lumina documentelor, ce nu pot fi răsturnate.

Despărțământul Orăștie al Asociației clerului «*Andrei Șaguna*» s'a întrunit, — cum ni se raportează, — în zilele de 29 și 30 Martie 1923 în școala noastră confesională din Orăștie. După invocarea Duhului sfânt în vechea biserică a Orăștiei, președintele despărțământului, p. protopop Vasile Domșa, a deschis conferința de de primăvară, la care participă peste 30 de membri. S'au discutat rapoartele despre activitatea grupurilor religioase întrinite în comunele Jibot, Vinerea, Beriu, Castău, Orăștioara de jos și Sibiușelul vechi. S'au pus temelii pentru înființarea de case culturale și biblioteci aproape în toate comunele. (Raportorul nostru nu ne arată, precis și lămurit, ce fel de probleme s'au mai desbătut cu acest prilej, afară de chestia prea-cunoscută a salariilor neîndestulătoare).

Convocare. Membrii subsecției învățătoresci din plasa Sighișoara, jud. Târnava-Mare, prin aceasta se convoacă la adunarea de primăvară, ce se ține în comuna *Daneș*, în 6 Mai 1923 (ziua Slt. Gheorghe), în edificiul școlii primare de stat, la ora 8 a. m. După participare la serviciul divin și invocarea duhului sfânt, urmează deschiderea ședinței, apelul nominal, prelegeri practice și o disertație despre apicultură, de Ioan Fleșeriu, inv. Albești.

Nebuniile sovietelor rusești cresc zilnic. Șefii lor spun pe față, că au declarat război tuturor credințelor, ori care ar fi ele. Consiliul de război din Ucraina a oprit soldaților roșii să asiste la servicii religioase, — un motiv ca dânsii mai ales să le cerceteze, pe lângă toate amenințările cu pedepse ale consiliului războinic.

Mort din rămășag. Muncitorul Nicanor Zăcela din Chișinău a făcut rămășag cu tovarășii săi, că va mânca 50 de ouă. După ce mănecase 45 de ouă, Nicanor căzu jos și fu adus la spitalul Chișinăului, unde după două ore de chin încetă din viață.

Act de mulțămire. Primim: În loc de cunună peritoare pe mormântul regretatului Liviu de Lemeny, am primit pentru Societatea noastră suma de 100 Lei dela dna Agnes Dr. Măcelar din Sibiu. Generoasei donatoare îi exprimăm mulțumiri. *Comitetul Societății pentru profilaxia tuberculozei.*

Dl. Dr. Nicolae Vecerde și-a reluat profesunea sa de *advocat practicant* pe care o exercită, prinindu-și clienții și dându-le consulturile cerute, în *cancelaria Baroului advocațional din Sibiu* (Strada Reissenfels — fostă «a morților» — Nr. 5, lângă «Liceul Gh. Lazăr») unde funcționează totodată și ca consilier — raportor al numitului Barou. — Fiindcă dl. Vecerde a făcut bisericii noastre, ca deputat congresual și sinodal, ca asesor consistorial, ca președinte al Comitetului parohial din Brașov-Cetate și ca președinte al «Delegațiilor Școlare» din Brașov, multe și bune servicii: ținem să atragem atenția cetitorilor noștri asupra cancelariei sale advocaționale.

Dela românii din America. Dreptcredincioșii emigrați pe pământul Statelor Unite, ca în toți anii, au fost și în anul acesta îngrijiiți de păstoriilor lor, chiar și români aflați în orașe unde n'au biserica lor și au dorit a se împărtăși cu sfintele paști, care li s'au și trimis în mod gratuit.

Profesorii în Ungaria o duc, după știrile ziarelor dela Budapesta, cât se poate de greu. Ca să poată trăi, un profesor ungur de liceu a deschis un atelier de cizmărie. Alt profesor secundar scrie în «*Magyarország*», că păzitorul de găște câștigă 12 mii coroane lunar, și că el, profesorul maghiar, ar fi fericit să capete un astfel de post.

Mulțămiri. Primim: Societatea pentru Profilaxia Tuberculozei aduce pe această cale viile sale mulțumiri dlui și dnei *Ioan Petri*, proprietarii cinematografului «*Apollo*», pentru darul de 1200 Lei, venit unei reprezentațiuni, ear Ocrotirea orfanilor de război din Sibiu pentru cina oferită a doua zi de Paști celor 160 orfani din orfelinat.

Comitetul.

Chestia celibatului la preoții greco-catolici. Delegatul scaunului papal pentru Galiția ortodoxă a declarat unui corespondent dela «*Gazeta Warszawzka*» că introducerea celibatului pentru preoțimea întreagă greco-catolică este chestiune actuală. Tot așa introducerea calendarului gregorian, în locul celui julian, pentru biserica greco-catolică.

Încercări împăciuitoare, între partidele politice, se pun la cale în orașul nostru Sibiu. În ziua de 4 April a. c. s'au întrunit în sala dela Unicum, — la invitarea și la inițiativa dlui Dr. Lazar Popovici — peste 50 de fruntași români sibieni, cari au discutat asupra planului de împăcare între partidele politice, îndeosebi între liberali și naționaliști. Prima sfătuire n'a dat alt rezultat, decât că s'au expus păreri personale. Membrii din partidul național spun că deocamdată este zădarnică orice încercare de apropiere între naționaliști și liberali; iar membrii din partidul liberal zic tot cam același lucru: că astăzi împăcarea este foarte greu de înfăptuit. — Resultate practice s'ar putea obține dela o consfătuire, în care membrii partidelor să poată vorbi nu numai ca particulari, ci și ca reprezentanți însărcinați din partea organelor conducătoare ale partidelor. La Sibiu nu se vede să fi fost cazul acesta.

Țara unde se muncește. În Italia s'a instaurat astăzi ordinea și bună starea neașteptată în mijlocul unei lumi, care se apropia de anarhie generală. Situația aceasta se atribuie unui om întreg în toată puterea cuvântului: prim-ministrului Mussolini. Șeful fascist, chemat la putere, și-a format un guvern din toate partidele Italiei, afară de comuniști. În bugetele ministerelor a făcut să înceteze toate sinecurele, și a îmbunătățit astfel salariile funcționarilor cari și lucrează. Pe adversarii săi politici i-a păstrat în locurile avute; nici chiar prefectii n'au fost înlăturați. Mussolini se interesează zilnic să vadă în ministere, dacă șefii și ceilalți funcționari se găsesc în birouri și dau sau nu pildă de muncă. Toți trebuie să lucreze. Grevele sânt cu desăvârșire oprite.

Dela Budapesta. Organizația «deșteptătorilor» unguri ar vrea să fie tot mai deșteaptă, și de aceea a cerut pentru Ungaria o guvernare «fascistă», ca și când actuala cărmuire din Budapesta n'ar fi destul de ultra-națională. Se țin întruniri dese, unde se manifestează în contra guvernului și a evreilor — mai altfel ca în București.

Din public. Primim, dela mai mulți, următoarele: Rugăm autoritățile militare din Sibiu să binevoiască a lua măsuri, ca în parcul Sibiului de sub arini să nu mai umble călare soldați și ofițeri.

Volum nou de poezii. A apărut, în editura «Cartea Românească» din Valea Târnaviei, la Sânmărtin, un volum de poezii, sub titlul *Din inima țării*, de cunoscuta scriitoare ardeleană, *Elena din Ardeal*. Lucrarea conține versuri lirice în deosebi patriotice și câteva religioase, ear la sfârșit patru poezii în proză. Cele mai reușite ni se par versurile în formă populară, cu subiecte interesante dela țară. Prețul 10 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană, la Librăria P. Simtion în Sibiu ș. a.

Mulțămiri. Comitetul parohial din Chichiș aduce sincere mulțumiri Părintelui Ioan Toma din Dobolii de jos, care încredințat din partea P. V. Consistor, cu administrarea parohiei noastre mult cercate, n'a cruțat osteneală pentru a aduce afacerile parohiei în ordine, îngrijind și de educarea sufletească a poporului, apoi reparând sfta noastră biserică, prin donațiuni primite dela mai mulți binefăcători, în frunte cu I. P. S. Sa Arhipăstorul nostru *Nicolae*. Afară de aceea, pe lângă ostenețele avute a dăruit și din partea ce i se cuvenea ca administrator parohial 1/3, peste 6000 Lei, care sumă se va folosi la punerea bazei fondului nou, pentru zidirea unei biserici nouă. Pentru toate acestea Tatăl ceresc să-i răsplătească însuși și înmiiit. Pr. Gheorghe Lincu, Iosif Illés, epitrop, Iosif Virag, cassier.

Trupa teatrală Bulandra una dintre cele mai excelente, dă două reprezentații în teatrul orașenesc din Sibiu. Joi în 26 Aprilie 1923, se joacă *Pul de Vultur* (L'aiglon), dramă în 6 acte de Edmond Rostand; Vineri în 27 April: *Marchizul de Priola*, dramă în trei acte de H. Lavedan. Inceputul la ora 8 și jum. seara. Biletele sânt de vânzare la Librăria «Foala Poporului» și seara la casa.

Societatea corală a impiegatilor. Tramvaiul electric din Sibiu dintr'un înalt simț de datorie își exprimă și pe această cale respectuoasele sale mulțumiri pentru numeroasele și frumoasele daruri primite cu ocaziunea seratei ce a fost aranjată Duminecă în 15 l. c. în folosul fondului său de înmormântare.

«Rătăcirile bolșeviste» este titlul unei broșuri scrise de maiorul *I. Mihai*. Din această cârtică desprindem constatarea ce urmează: «Întru cât privește pe rătăcii cari la noi, sau alurea, propoveduesc «binefacerile bolșevismului», cel mai bun răspuns ce li s'ar putea da, ar fi să fie ei înșiși trimiși peste Nistru, pentru a se înfrupta la fața locului, din roadele acelei strașnice «binefaceri» comuniste. Sântem siguri că nici două săptămâni n'ar trece și i-am vedea venind înapoi, în barbara, reacționara și intoleranta Românie, în care, totuși, se trăiește atât de bine, fiindcă trăiesc în ea cu cea mai mare ușurință, până și dușmanii ei cei mai declarați. Și, după cele ce au văzut și pățimit acolo, nici odată gălăgioșii aceștia n'ar mai îndrăzni să șoptească, ori cât ar mai trăi de mult, cuvântul care arde buzele, și care s'a dovedit a fi fost cea mai mare minciună socială din câte s'au putut pomeni vreodată, dela facerea lumii și până azi: «bolșevism!». Eată adevăruri ce merită a fi răspândite în straturi cât mai largi.

Dicționar. Recomandăm călduros cetitorilor *Dicționarul de citate românești*, alcătuit de *B. Marian*, confratele nostru. Această lucrare în. teresantă și folositoare, cu o prefață de dl N. Iorga, — prima de felul acesta la noi în țară — nu trebuie să lipsească de pe masa nici unui cărturar. Se vinde cu 18 lei în Librăria Arhiepiscopale din Sibiu, și la toate librăriile din țară. (Editura libr. Al. Stănculescu, București, b-dul Elisabeta 5).

Concursul soc. «Tinerimea Română». Soc. «Tinerimea Română» din București a fixat definitiv concursurile primare, secundare și universitare din anul acesta, pentru zilele de 14 și 15 Mai. Subiectele pentru lucrări nu vor fi luate dintr'o singură materie, ci se vor stabili chestiuni de sinteză referitoare la cultura națională, considerată ca un tot unitar și cuprinzând elemente de istorie, literatură și credință românească. Concurenții vor avea gratuit trenul și întreținerea în București. Însoțitorii vor avea trenul și casa gratuită, iar masa cu preț redus. Recompensele se vor distribui celor ce se vor distinge, în ziua de 21 Mai. Concurenții vor fi în capitală în ziua de 14 Mai, iar la 15 vor pleca spre casă. Cei premiați vor veni din nou în ziua de 21 Mai, spre a fi recompensați și vor lua parte la excursia ce se va face într'o localitate istorică. La concurs nu se vor primi de cât atâți elevi, câți vor încăpea la internate, aceasta spre a se evita neajunsurile de incuierare. Pot veni însă la concurs și peste numărul hotărât, însă pe spesele lor, în ceea ce privește masa și casa.

«Bunica» în traducerea lui Urban Iarnik. Zilele trecute a apărut a doua ediție a povestirii din viața poporului cel dela țară, «Bunica» de scriitoarea Bojena Niemčová. Preoții mai bătrâni vor fi citit-o în «Biblioteca Tribunei», unde a apărut în 1885, retipărită din foisoara «Tribunei». Acum a văzut în lumina zilei, revăzută de dl Horia Petra-Petrescu, și cu o prefață de traducător, Iarnik sen., a cărui ultimă dorință a fost să vadă această carte tipărită. Bunica s'a răspândit în sute de mii de exemplare, în ediții bogat ilustrate, de artiști de seamă, și în ediții mai ieftine (cu 30 de bani). Editorul Koci din Praga d. e. a vândut din «Bunica», într'o bibl. populară, mai mult de 250.000 de exemplare. În franțuzește a apărut în 2 traduceri, apoi în engl., nemțește etc. Viața curată, patriarhală dela țară este descrisă cu mult simț, cu umor sănătos. Obiceiuri populare, cântece, filozofie sănătoasă, atât de trebuincioasă astăzi. Minunat material de citit pentru șezătorile populare și pentru bibliotecă. A apărut în edit. «Cartea Românească (30 Lei).

Săpunul de rufe «Mythos». Săpunul de rufe «Mythos» este invenția marelui chimist cu renume european Dr. Irk Carol și a cucerit într'un timp foarte scurt un teren colosal în statele occidentale. Săpunul «Mythos» înseamnă anume o revoluție formală pe terenul spălătoriei casnice și în industria de spălat. Importanța lui constă în faptul, că timpul necesar până acum la spălat îl reduce la un sfert, iar energia până acum necesară o reduce la a zecea parte și pe lângă faptul, că este absolut nevătămător pentru rufe, exclude cu desăvârșire și oboseala împreună cu spălatul cu săpunul obicinuit, precum și frecarea răpitoare de timp și strigăcioasă rufelor. Mașina de spălat o face absolut de prisos. Spălatul cu săpunul «Mythos» constă din două faze: fierbere și clătirea rufelor și o poate face și o fetiță de 13—14 ani. Procedul spălătoriei cu săpun «Mythos» este următorul: Rufe murdare le muiăm seara în apă rece. Dimineața următoare topim în apă caldă săpunul «Mythos» după ce l-am frământat în bucăți mici și anume: o bucată mare în 40 litri apă, iar o bucată mică în 20 litri apă. La spălatul în măsură mai mică întrebuițăm o cantitate mai mică de săpun, într'o cantitate proporțional mai mică de apă. Rufe scoase dela muiat le stoarcem bine și le fierbem în soluția de «Mythos» timp de o oră socotită de când început apa să fiarbă. În decursul fierberii întoarcem rufe de mai multe ori cu o bucată de lemn. După ce le-am fierb scoatem rufe cu bucata de lemn și fără ca să le stoarcem le punem într'o băiță, unde apoi — mai adăugând puțină apă caldă sau rece — le trecem imediat prin mână în zeama și apa proprie, (fără a le freca sau da cu peria), mai ales pe locurile acelea, unde au fost mai murdare. Le stoarcem apoi bine, le clătim și învințim în mod obișnuit. După ce am fierb primul rând de rufe — intrucât ar fi rufe pentru două sau mai multe căldări — complectăm soluția rămasă în căldare cu o cantitate de apă și săpun corespunzător, și procedăm și cu restul rufelor de spălat în modul arătat mai sus. În una și aceeași soluție putem fierbe rufe de 2—3 ori. La spălatul cu săpun «Mythos» nu ne trebuie de loc sodă de spălat. Toate hainele — înțelegând aci și cele colorate — cari în mod obicinuit să fierb, pot fi fierse și în soluția de săpun «Mythos». Săpunul «Mythos» n'are păreche nu numai la spălatul rufelor, ci în general la orice spălat și curățire. Pot fi spălate cu desăvârșire, într'o soluție ceva mai tare, haine de fabrică pline de petrol, ulei etc. Săpunul «Mythos» se poate căpăta în toate drogueriile și băcăniile. Reprezentanța principală pentru Ardeal, Bănat și Bucovina: «Chemossana», întreprindere comercială Brașov, Strada Nouă nr. 27.

În «Biblioteca meseriașului român» editată de «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broșuri în a doua ediție: 1. Nr. 2. «*Pribeții*», comedie în 2 acte, localizare după Nestoy de Dr. Sebastian Stanca. Preț 5 Lei, plus porto poștal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucovina n'a învățat și umblă la înșurat, sau «*Vladuțul mamet*», comedie într'un act de L. pean. Preț 4 Lei, plus porto poștal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriașilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum și dela toate librăriile din Sibiu.

Reuniunea română de înmormântare din Sibiu

Membrii Reuniunii române de înmormântare din Sibiu sânt, numai pe această cale, chemați în

adunare generală extraordinară

ce se va ținea *Duminecă, 6 Mai a. c.* la ora 3 d. a. în sala mare a casei Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, strada Brukenthal Nr. 17.

Ordinea de zi: Modificarea statutului în scopul înființării mai multor secții cu ajutoare de înmormântare de câte 500, 1000 și 2000 lei.

Notă: Modificarea statutului se poate face în adunarea generală la care sânt prezenți cel puțin $\frac{2}{3}$ din totalitatea membrilor. Dacă la prima adunare nu s'au prezentat membri destui, se va chema a 2-a adunare generală, în care se va putea hotărâ asupra modificării statutului cu $\frac{2}{3}$ a voturilor membrilor prezenți.

Sibiu, 21 Aprilie 1923.

Timotei Popovici
directorul reuniunii.

Nr. 350/923

(48) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiilor de cl. III Lăzești și Valea-Verde, din protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu, în termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiile împreună cu postul de paroh sânt: cele fasonate în coala B., apoi salariul, gradațiile și adausul de scumpete statorite de ministerul cultelor, conform calificațiunii și a anilor de serviciu ai parohului.

Candidații înainte de alegere se vor prezenta în parohie, pentru a face cunoștință cu poporul, a cuvânta, cânta sau celebra.

Oficiul protopresbiterat ort. român, în înțelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 15 Martie 1923.

Iosif Gomboș
protopop

(49) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante Apața, protopresb. Sf. George, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B.

Concurenții își vor înainta petițiile în regulă oficiului protopresbiterat Sf. George în termenul deschis, având a se prezenta înainte de alegere în vreo Duminecă sau sărbătoare, a celebra sf. liturghie și a face cunoștință cu poporul.

Intorsura-Buzău, 1 Martie 1923.

În înțelegere cu comitetul parohial

George Neagoviciu-Negoescu
protopop

Nr. 97/923

(44) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia Dăbârlău, de clasa II, protopresbiteratul Oituz, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Intorsura-Buzău, 27/II 1923.

Oficiul protopopesc ort. român al Oituzului.

G. Neagoviciu-Negoescu,
adm. protopop.

Primpretorele plasei Sibiu

Nr. 1024/1923

(47) 2—2

Concurs

Pentru ocuparea postului de sub-secretar comunal în comuna Poplaca se escrie concurs cu termen până la 15 Maiu a. c.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze rugărilor, instruite conform legii, subscrisului. Sibiu, la 17 April 1923.

Băduțin,
primpretor

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 124/1913

(42) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III Cuslelnic, din protopresbiteratul Târnava, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții, cu prealabila încuviințare, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, sau a celebra.

Cetatea de baltă, 5 Februar 1923.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Târnava.

Nicolae Todoran,
protopop.

(43) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Crit, cu filiile Cloașter și Meșindorf, protopresbiteratul Sighișoarei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post de paroh, sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh sânt poftiți a-și înainta cererile concursuale, înstruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și a se prezenta în comună spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Sighișoara, la 21 Martie 1923.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Sighișoara în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Muntean,
adm. protop.

Nr. 329/1923

(37) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Laslaul-român, din protopresbiteratul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile înstruite conform normelor în vigoare în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și cu prealabila încuviințare a protopresbiterului se vor prezenta în parohie spre a cânta, celebra ori cuvânta.

Cetatea de baltă, la 12 Martie 1923 v.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Târnava în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Dr. Ioan Stefanescu

Specializat la Viena în: boale de
piele și venerice

Sibiu, Str. Tribunii Nr. 14, Etagiul I

Consultații pentru boale de piele, venerice, urologie și cosmetică: 9—11, 2—4

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria biseriească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,

profesor universitar și membru al Acad. române

Dentistul Munteanu

Sibiu, strada Regina Maria Nr. 7, Sibiu
(39) (edificiul „Banca Românească”) 4—4

Dinți și proteze în aur și cauciuc

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copșa: 2:30, 10:40
14:35, 19:05.

2. Spre Vinț: 4:05, 18:35.

3. Spre Râu-Vadului, Peatra-Olt, București: 2:54, 13:45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraș: 5:05, 15:51.

5. Spre Cîsnădie: 5:16, 12:25, 17:04.

6. Spre Agnita, Sighișoara: 17:45.

7. La Ocna, tren școlar: 6:20, 13:25.

II. Sosire: 1. Dela Copșa: 1:13, 9, 15:23, 18:50.

2. Dela Vinț: 10:40, 17:04.

3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, București: 1:44, 12:20 (accelerat), 16:15.

4. Dela Făgăraș: 8:30, 14:14.

5. Dela Cîsnădie: 7, 13:44, 18:20.

6. Dela Sighișoara: 8:50.

7. Dela Ocna tren școlar: 7:30, 14:34.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 25 Lei.**„A VRIGEANA”, cassă de economii, societate pe acții în Avrigh****Convocare**

Domnii acționari ai cassei de economii «AVRIGEANA», societate pe acții în Avrigh, se învită la

a XIX-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Avrigh, la 12 Maiu st. n. 1923, la ora 5 p. m., în sala de ședințe a reprezentanței comunale.

OBIECTELE PUSE LA ORDINEA ZILEI SÂNT:

1. Alegerea a doi membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcțiunii despre activitatea societății pe anul 1922.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Prezentarea bilanțului încheiat la 31 Decembrie 1922.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și comitetului de supraveghiere pe 1923.
6. Propuneri asupra distribuirii venitului curat.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
8. Eventuale propuneri din partea direcțiunii.

NB. Acei domni acționari, cari în persoană sau prin plenipotențiați, voesc a lua parte la adunare, se fac atenți a depune, conform §-lui 20 din statute, acțiunile, eventual plenipotențele, cel puțin cu o zi înainte de ținerea adunării generale, la cassa societății, pe lângă revers.

Avrigh, la 15 Aprilie 1923.

Direcțiunea

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

ACTIVA.

Bilanț cu 31 Decemvrie 1922

PASIVA.

	Lei b.
Numărar	92,552.03
Cambii escontate	339,806.87
Imprumuturi hipotecare	7,968.59
Imprumuturi pe obligațiuni	413,912.36
Realități	42,055.98
Efecte publice	26,635.—

922,930.83

	Lei b.
Capital societar 200 acții à Lei 50.—	10,000.—
Fond de rezervă	21,122.26
Fond de pensuni	2,250.—
Depuneri spre fructificare	869,150.08
Creditori	10,190.85
Dividendă neridicată	692.—
Interese transitoare pe 1923	1,021.30
Fond filantropic	922.43
Cont Curent la «Albina»	3,790.—
Profit net din anul curent	3,791.91

922,930.83

DEBIT.

Contul Profit și Perderi

CREDIT.

	Lei b.
Interese de depuneri spre fructificare	30,625.03
Interese de depuneri de Cont-Curent	6,733.30
Salare	1,800.—
Spese de cancelarie: chirie, luminat, încălzit, tipărituri	5,813.10
Marce de prezență	225.—
Contribuții	6,081.22
Profit net	3,791.91

55,069.56

	Lei b.
Interese dela cambii escontate	11,674.16
Interese dela imprumuturi hipotecare	1,728.60
Interese dela împrum. pe obligațiuni	36,940.14
Provizii	4,726.66

55,069.56

Avrigh, la 31 Decemvrie 1921

DIRECȚIUNEA:

Victor E. Preda, m. p., v.-prez. Ioan Nicolae m. p. Ioan Răduțiu m. p.
Ioan Oancea m. p. Traian Maxim m. p. S. Silca m. p. George Maxim m. p.

Am revăzut conturile prezente și le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Avrigh, la 15 Aprilie 1923.

N. Sperlea, m. p., prezident Nistor Vlad m. p. Toma Berghia m. p.
Ioan Vlad m. p. George Grancea m. p.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.